مأموریت سفیر جدید آمریکا از نگاه دولت بوش

خواب واشنگتن برای سازمان ملل

سرگه بارسقیان

روز ۲۳ سپتامبر ۲۰۰۳ جورج بوش «زنگ بیداری را برای یک سازمان در معرض خطر قدیمی وبی فایده» به صدا در می آورد. رئیس جمهوری ایالات متحده در نطق خود در مجمع عمومی، سازمان ملل متحد را «فقط مکانی برای بحث و گفت وگو» خواند و ضرورت اعمال اصلاحات در این نهاد بین المللی ۶۰ ساله را یادآورد شد، اما کمتر کسی حدس می زد که دو سال بعد نماینده ای را در این سازمان انتخاب کند که بر اصلاحات آغاز شده از سوی «کوفی عنان» جلوه ای از رفورمیسم آمریکایی بپوشاند و «بولتونیسم» را در سازمان ملل متحد بنیان نهد. «جان بولتون» سومین انتخاب جورج بوش از تبار نومحافظه کاران جنگ طلبی بود که مثلث نئوکان ها در نهادهای بین المللی را تکمیل می کرد. «کاندولیزا رایس» بر کرسی «کالین پاول» در وزارت امور خارجه نشست، «پل وولفوویس» ریاست بانک جهانی را به دست گرفت و در نهایت، معاون سابق وزارت امور خارجه در امور کنترل تسلیحاتی راهی نیویورک شد تا به عنوان سفیر ایالات متحده در سازمان ملل متحد بر روند اصلاحات فراگیر این نهاد نظارت و بلکه دخالت کند. گرچه دو انتخاب دیگر بوش هم از گزند انتقاد مصون نماند، اما معرفی بولتون به سازمان ملل متحد عملاً با دور زدن سنای آمریکا به علت بن بست سیاسی تصمیم گیری در آن امکان پذیر شد.

بولتون ۵۶ ساله در مارس ۲۰۰۵ از سوی جورج بوش به عنوان سفیر آمریکا در سازمان ملل معرفی شد اما مخالفت اعضای دموکرات و یک عضو جمهوریخواه کمیته روابط خارجی با نامزدی وی موجب شد تا این انتخاب تا ماه آگوست سال جاری به درازا کشد. برای انتخاب بولتون به رأی تمامی ۱۰ عضو جمهوریخواه کمیته نیاز بود، اما پیام های ناخوشایندی از جانب واشنگتن برای مجامع جهانی است. «جوزف بایدن» بلندپایه ترین دموکرات پیوست که گزینه بولتون برای نمایندگی آمریکا در سازمان ملل متحد را انتخابی اشتباه می دانستند استدلال دموکرات ها جهت مخالفت این بود که مواضع صریح انتقادآمیز وی از سازمان ملل متحد مناسبات آمریکا با این نهاد بین المللی را در گیر چالش کرده و راهیابی یکی از مدافعان جنگ عراق که در آن به اعتبار سازمان ملل ضربه وارد شد به این سازمان حاوی پیام های ناخوشایندی از جانب واشنگتن برای مجامع جهانی است. «جوزف بایدن» بلندپایه ترین دموکرات عضو کمیته خارجی انتخاب بولتون را به «رها کردن میشی در مغازه چینی فروشی» تشبیه کرد و برخی دیگر از مخالفین، حضور وی در سازمان ملل متحد را به قرار دادن روباهی در لانه مرغان تعبیر کردند. در مقابل، مدافعین با این استدلال که در موسم اصلاحات سازمان ملل متحد وجود فردی با مشخصات بولتون و مواضع وی مفید و بلکه ضروری است، خواهان رأی مثبت اعضای کمیته روابط خارجی به سفیر عبوس آمریکا شدند. اما اعضای دموکرات مجلس سنای آمریکا از پاسخ های بولتون در جلسات استماع دادگاه که برای تأیید او برگزار شده بود، قانع نشدند.

بوش برای خروج از این بن بست با استفاده از حربه قانونی در «قرار تعلیق» دادگاه، بولتون را در زمان تعطیلی کنگره به سمت نمایندگی ایالات متحده در سازمان ملل منصوب کرد و بر این اساس بولتون تا ژانویه ۲۰۰۷ که زمان شروع کار مجدد کنگره است، در سمت خود باقی خواهد ماند. فرستادن بولتون به سازمان ملل متحد با چنین ترفندی - بدون تأیید سنا- از یک سو نشان دهنده ناامیدی رئیس جمهوری آمریکا از رأی اعتماد به سفیر پیشنهادی خود در سنا و از دیگر سو بیانگر اهمیت انتخاب بولتون به این سمت از سوی کاخ سفید بود، چرا که جمهوریخواهان سنا ۵۵ کرسی را در اختیار دارند و برای انتخاب بولتون به دوسوم آرا یعنی ۶۰ رأی نیاز بود. همچنین کمیته روابط خارجی سنا هم آرایش ۹ موافق، ۹ مخالف به رغم ۱۰ جمهوریخواه، ۸ دموکرات یافته بود و برای بوش محرز شده بود که نمی توان به انتظار توافق مجلسیان نشست. بوش با اعلام این حکم غیرمتعارف، مخالفان سیاسی و از جمله دموکرات ها را مسببان استفاده وی از این ترفند قانونی دانست و گفت که دموکرات ها با توسل به ترفندهای تأخیری شرم آور، وی را ناگزیر کردند که کنگره را دور بزند. علاوه بر آن به عقیده بوش، اگر سناتورهای آمریکایی بولتون را برای این شغل مناسب می دانند و این سمت آنقدر اهمیت دارد که نباید گذاشت بیش از این خالی بماند.

اصلاح طلبی یک مخالف

دموکرات ها با یادآوری دیدگاه های جان بولتون در مورد سازمان ملل متحد، وی را فاقد صلاحیت لازم برای تصدی سمت نمایندگی ایالات متحده در این سازمان می دانستند. مروری بر مواضع اعلام شده بولتون در گذشته و نیز تغییر رویکرد گفتاری وی حین نامزدی این سمت در خصوص سازمان ملل، گویای زاویه دید سفیر جدید واشنگتن در این سازمان است.

بولتون پس از فارغ التحصیلی رشته حقوق از دانشگاه «ییل» و مقارن با ریاست جمهوری «رونالد ریگان» راهی «آژانس کمک به رشد بین الملل» وابسته به وزارت امور خارجه شد. او طی دوران ریاست جمهوری «ریگان» و «جورج بوش پدر» در وزارتخانه های امور خارجه و دادگستری در سمت های مختلف مشغول به کار بود. با ورود مستأجرانی دموکرات به کاخ سفید در سال ۱۹۹۲ بولتون به همراه همفکرانش که امروز حلقه نئوکانها (نومحافظه کاران) نامیده می شوند. راهی مراکز مطالعاتی «آمریکن اینترپرایز» و «نیوآمریکن سنتری» شد. در سال ۲۰۰۰ «جیمز بیکر» رئیس دفتر ریگان که عامل ورود وی به دستگاه فدرال بود، بولتون را فراخواند تا در فرایند تشکیل دولت نومحافظه کار بوش حضور به هم رساند و در سمت معاونت وزارت امور خارجه آمریکا در مورد کنترل تسلیحاتی ایفای نقش کند. او در این سمت ابتکار رئیس جمهور مبنی بر سیاست ممانعت از تکثیر سلاح های هسته ای را هدایت می کرد و در این زمان بود که مواضع تندی علیه ایران، سوریه و کره شمالی اتخاذ کرد. وی در ماه مه ۲۰۰۲، لیبی، سوریه و کوبا را به عنوان دولت های یاغی معرفی کرد، در ژوئن ۲۰۰۳، ایران به طراحی برنامه تولید سلاح های کشتار جمعی متهم کرد و در جولای ۲۰۰۳ فعالیت های هسته ای سوریه را در کانون توجه دولت آمریکا قرار داد. بولتون برنامه هسته ای کره شمالی را هم «گوربلی ۴۰۰ کیلویی روی میز» توصیف کرد که نمی توان آن را نادیده گرفت.

> «جان بولتون» سومین انتخاب جورج بوش از تبار نومحافظه کاران جنگ طلبی بود که مثلث نئوکان ها در نهادهای بین المللی را تکمیل می کرد.

بولتون در نوامبر ۱۹۹۹ در مقاله ای، به قدرت گیری کوفی عنان در سازمان ملل متحد پرداخت و ابراز عقیده کرد: «کوفی عنان قدرت جهانی را به دست می گیرد. دبیر کل سازمان ملل ادعا می کند که این سازمان و شورای امنیت تنها قدرت مشروعی است که می تواند نیروی نظامی و جنگی را به کار ببرد. حال اگر آمریکا به عنان اجازه دهد که تفکر وی به راحتی تثبیت شود، دست واشنگتن در حرکت های مستقل نظامی کاملاً بسته می شود.» اظهارنظر معروف بولتون در خصوص نهادی که اکنون در آن حضور دارد، عمق نگاه انتقادی وی را آشکار می کند. او یک بار گفته بود اگر ۱۰ طبقه از ۳۷ طبقه سازمان ملل در نیویورک از بین برود، فرقی نمی کند. به عقیده سفیر جدید آمریکا، سازمان ملل متحد قاطعیت لازم در مقابل کشورهایی مانند ایران و کره شمالی به خرج نمی دهد و از این رو، اجرای اصلاحات بنیادین در این نهاد ضروری است. با این همه، جورج بوش، جان بولتون را آدم صریح اللهجه ای توصیف کرد که «می تواند کار سازمان ملل متحد را انجام دهد.» کاندولیزا رایس، وزیر امور خارجه آمریکا نیز بولتون را یک مذاکره کننده خوب خواند که می تواند در سازمان ملل متحد برای آمریکا فوق العاده باشد. این موضوع نشانگر آن است که نزد دولتمردان کاخ سفید، وقایع جاری در سازمان ملل متحد اهمیت فوق العاده ای یافته است و اصرار بر انتخاب بولتون از اهمیت نقش آفرینی واشنگتن در فرایند اصلاحات در سازمان ملل متحد حکایت می کند. به عقیده رایس سابقه بولتون تعهد او را نسبت به اتخاذ رویکری چند جانبه در سازمان ملل متحد و همچنین اصلاح آن سازمان ثابت می کند. رایس، بولتون را یکی از «سخنگویان قدرتمند اصلاحات» خواند که همزمان به ایجاد پایگاهی وسیع تر در آمریکا در حمایت از سازمان ملل متحد کمک خواهد کرد. ضرورت ایجاد این پایگاه وسیع حمایتی از آن روست که به گفته وزیر امور خارجه آمریکا، سازمان ملل متحد نمی تواند بدون انجام اصلاحاتی در سطح مدیریت خود، به عنوان یک نیروی حیاتی در صحنه بین الملل به کار خود ادامه دهد. این در حالیست که طبق نظرسنجی های انجام شده، ۶۰ درصد آمریکایی ها بر این باورند که سازمان ملل متحد کارش را ضعیف انجام می دهد و نیاز به اصلاحات دارد. اما این اصلاحات باید به استحکام این سازمان بینجامد و انتخاب بولتون نیز در آن جهت صورت می گیرد که طبق اعلام رئیس جمهوری دیپلماتی با استعداد و موفق است که به استحکام سازمان ملل متحد کمک خواهد کرد.

آنچه موجب شد تا کاخ سفید، ردای نمایندگی را بر این منتقد صریح اللهجه بپوشاند، از یک سو، به تبدیل شدن سازمان ملل به یکی از عناصر مهم سیاست خارجی واشنگتن مرتبط است و از دیگر سو، وابسته به نقشی است که آمریکا جهت هدایت این سازمان که به عقیده آنان، گاه از رسالت خود منحرف می شود بر عهده دارد. واشنگتن چهار اولویت را برای اصلاح عملکرد سازمان ملل متحد ارائه داده است: تقویت نهادهای سازمان ملل متحد، جلوگیری از گسترش سلاح های کشتار جمعی، حمایت از جنگ بین المللی علیه تروریسم و رسیدگی به اقدامات علیه بشریت. بولتون نیز از سازمان ملل متحد خواسته است به مسأله نقض حقوق بشر و تروریسم بین المللی بیشتر توجه کند. سفیر جدید واشنگتن، هدفش را تقویت توان سازمان ملل متحد جهت خدمت به تمامی اعضا در کنار گسترش منافع آمریکا در این سازمان جهانی عنوان کرده و در صدد وادار کردن مجمع عمومی برای توجه به مسائلی است که از اهمیت واقعی برخوردارند تا به گفته وی مجمع عمومی از وضعیت از کارافتاده فعلی خارج شود. با این وجود بولتون ساختار کلی سازمان ملل متحد را رد نمی کند بلکه وی سازمان را فراروی خود تصور کرده که دچار نقیصه های بسیاری است و زمانی راه خود را به درستی پیدا می کند که عضو شاخص سازمان ملل متحد یعنی آمریکا سکان هدایت این مجموعه را به دست می گیرد.

اصلاحات عنان یا بولتون؟!

یکی از نقاط چالش برانگیز برنامه اصلاح سازمان ملل متحد، دگرگونی در شورای امنیت است. بولتون پیشتر گفته بود: «اگر می خواستم از اول، شورای امنیت را به وجود آورم، تنها آمریکا را به عنوان عضو دائم برای این سازمان در نظر می گرفتم. چرا که این کشور، مظهر تقسیم قدرت در عرصه جهانی است.» این موضع گیری سال ۲۰۰۰ در عمل صورت دیگری پیدا کرد و در سال ۲۰۰۵، هنگامی که تقاضا برای افزایش شمار اعضای ثابت شورای امنیت جدی شد، واشنگتن به رهبری بولتون ضمن حمایت از اصلاح شورای امنیت از عضویت دو کشور دیگر علاوه بر پنج عضو دائم پشتیبانی کرد که یکی از آن دو کشور، ژاپن است. طرح اصلاح ساختار شورای امنیت را می توان نخستین آوردگاه اصلاحات عنانی و تغییرات بولتونی خواند. کوفی عنان با ابراز این عقیده که سازمان ملل متحد باید سیاست های بنیادی خود را مورد بازنگری قرار دهد تا بتواند به شکلی مؤثر به تهدیدهای فزاینده تروریسم جهانی سلاح های کشتار جمعی و تکثیر سلاح های هسته ای رسیدگی کند و هیأتی ۱۶ نفره از دیپلمات ها و سیاستمداران پیشین به سرپرستی «آناندپانیاراچون» نخست وزیر سابق تایلند، خواست راه های اصلاح سازمان ملل متحد را بررسی کند. هیأت مزبور پیشنهاد داد تعداد اعضای شورای امنیت از ۱۵ به ۲۴ عضو افزایش پیدا کند، اما ایالات متحده که جزو پنج کشور صاحب حق وتو در شورای امنیت به همراه روسیه، چین، بریتانیا و فرانسه است، بر این نظر است که شورای امنیت در شکل فعلی به خوبی معرف جهان نوین نیست، اما گسترش آن در ابعاد وسیع هم نمی تواند کارآمد باشد. این در حالی است که به زعم واشنگتن در شورای امنیت باید یک خانه تکانی حقوقی صورت گیرد، چرا که این نهاد فاقد تأثیرگذاری لازم است و در برهه های تاریخی نمی تواند نقش خود را آنگونه که باید ایفا کند. اشاره آمریکا به عدم همراهی اعضای شورای امنیت در حمله به عراق در سال ۲۰۰۳ بود که در آن واشنگتن با تشکیل ائتلافی با انگلیس و با نادیده گرفتن ممانعت های حقوق این شورا، جنگی یکجانبه با عراق را در پیش گرفت.

یکی از اهداف اصلاحی آمریکا در سازمان ملل متحد این است که این سازمان نباید توان آمریکا را در تضمین امنیت خود و دیگر کشورهای دموکراتیک محدود کند و منشور ملل متحد باید به گونه ای بازنگری شود که استفاده از اقدام پیشگیرانه علیه دولت های سرکش و رژیم های تهدیدکننده امنیت بین المللی را ممکن کند. به عبارتی، واشنگتن در صدر طرح ریزی مکانیسمی در ساختار شورای امنیت است که آن را از اهرم ممانعت از حملات پیشگیرانه ضد تروریستی به بازوی حقوقی و قانونی اهداف نظامی آینده بدل کند. علاوه بر شورای امنیت، واشنگتن ضمن ابراز انتقاداتی صریح، خواستار تغییر نقش و جایگاه مجمع عمومی و کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد شده است. آمریکا با به چالش کشیدن سیستم «یک کشور، یک رأی» در مجمع عمومی آن را نابرابر و ناعادلانه خوانده است، چون برخی از اعضای ۱۹۱ نفره سازمان ملل متحد، بیشتر از حق عضویتشان امتیاز می گیرند و رأی برابر آنان با کشوری چون ایالات متحده را از نشانه های بارز نقصان و کاستی در این سازمان عنوان کرده است. به این ترتیب، آمریکا خواهان آن شد که کشورهایی که حق عضویت بیشتری می پردازند، صاحب قدرت و رأی بیشتری در سازمان ملل متحد باشند و وقتی این طرح با مخالفت روبرو شد به طور یک جانبه حق عضویت خود را کاهش داد. به این علت است که بوش سازمان ملل را مکانی برای بحث و گفت وگو خوانده و بولتون آن را از کارافتاده توصیف کرده است. انتظار می رود یکی از پیشنهادهای آمریکا به نشست آتی مجمع عمومی سازمان ملل متحد - سپتامبر ۲۰۰۵ - اصلاح کمیسیون حقوق بشر این سازمان باشد. در سال گذشته، وقتی لیبی بر کرسی ریاست کمیسیون حقوق بشر تکیه زد، واشنگتن انتقادات خود را بر این نهاد تشدید کرد و ریاست یکی از ناقضان حقوق بشر بر این کمیسیون را مضحک و دال بر بی اعتباری آن خواند. این در حالی است که عملکرد کمیسیون مزبور در برخورد با فجایع علیه بشریت نیز چندان رضایتبخش نیست، نمونه آن بحران «دارفور» است که حتی اعضای کمیسیون نتوانستند بر سر اطلاق واژه نسل کشی بر فجایع بشری جنوب سودان به توافق رسند و این موضوع عملاً موجب شد تا سازمان ملل متحد نتواند نقش پیشگیرانه خود در موارد نقض حقوق بشر را ایفا کند. آمریکا علاوه بر انتقاد بر کارآیی این کمیسیون که وظیفه آن را تنها صدور بیانیه می داند، بر چگونگی ترکیب آن نیز اعتراض دارد، چرا که ناقضان اصلی حقوق بشر با عضویت در این نهاد، وظیفه نظارت بر رعایت حقوق انسانی در جهان را برعهده دارند.

> دموکرات ها با یادآوری دیدگاه های جان بولتون در مورد سازمان ملل متحد، وی را فاقد صلاحیت لازم برای تصدی سمت نمایندگی ایالات متحده در این سازمان می دانستند. مروری بر مواضع اعلام شده بولتون در گذشته و نیز تغییر رویکرد گفتاری وی حین نامزدی این سمت در خصوص سازمان ملل، گویای زاویه دید سفیر جدید واشنگتن در این سازمان است

بالطبع، مجموعه دیدگاه های آمریکا در اصلاح سازمان ملل نیازمند گرینشی سرسختانه بود که در انتخاب بولتون نمود یافت. ترکیب دیدگاه های نومحافظه کاران درباره نهادهای بین المللی از جمله سازمان ملل متحد، مواضع شخص بولتون و برنامه های اصلاحی واشنگتن مؤید هدف گذاری ایالات متحده بر تغییر گسترده در آن سازمان است که در برخی موارد با اصلاحات مورد تأکید عنان همپوشانی داشته است و در بخش هایی با آن در تناقض قرار می گیرد. مأموریت بولتون در ماه های آتی عینیت بیشتری می یابد و خواب واشنگتن برای سازمان ملل متحد را هویدا خواهد کرد

برگه اشتراک ویژه تهران

موسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
ایران

موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران برای تمامی نشریات در حال انتشار خود مشترک می پذیرد
علاقه مندان به اشتراک و دریافت روزانه هر یک از نشریات روزنامه ایران شامل: روزنامه ایران، روزنامه ایران ورزشی، روزنامه ایران دیلی (انگلیسی زبان)، روزنامه الوفاق (عربی زبان)، روزنامه ایران سپید (ویژه نابینایان) و ماهنامه ایران آذین می توانند پرسشنامه زیر را تکمیل و بر اساس جدول مندرج در آن هزینه اشتراک خود را به حساب جاری سیبا ۰۱۰۱۱۰۱۲۴۲۰۰۹ بانک ملی شعبه کسری کد ۱۸۵ به نام «موسسه شهرستانهای ایران» 0101101242009 پرداخت کرده و اصل رسید را به همراه پرسشنامه تکمیل شده با پست سفارشی به نشانی: تهران، تقاطع مطهری و سهروردی شمالی، کوچه بیشه، شماره ۶ اداره مشترکین ارسال نمایند.

نام: نام خانوادگی: تاریخ تولد: / /
نام شرکت یا موسسه:
نشانی:
کدپستی الزامی است: تلفن تماس: تعداد و نام نشریه مورد تقاضا:
نوع درخواست: اشتراک جدید: ☐ تمدید اشتراک: ☐

هزینه اشتراک نشریه مورد تقاضا	۳ ماهه (ریال)	۶ ماهه (ریال)	یک ساله (ریال)
ایران	☐ ۵۵/۰۰۰	☐ ۱۱۰/۰۰۰	☐ ۲۲۰/۰۰۰
ایران ورزشی	☐ ۷۰/۰۰۰	☐ ۱۴۰/۰۰۰	☐ ۲۸۰/۰۰۰
ایران دیلی	☐ ۷۰/۰۰۰	☐ ۱۴۰/۰۰۰	☐ ۲۸۰/۰۰۰
الوفاق	☐ ۷۰/۰۰۰	☐ ۱۴۰/۰۰۰	☐ ۲۸۰/۰۰۰
ایران سپید	☐ ۹۷/۵۰۰	☐ ۱۹۵/۰۰۰	☐ ۳۹۰/۰۰۰
ایران آذین	☐ ۳۵/۰۰۰	☐ ۷۰/۰۰۰	☐ ۱۴۰/۰۰۰

مشترک شماره: شروع اشتراک: پایان اشتراک:
شماره مجزک: تاریخ پرداخت:

تذکر: ۱- ارسال نشریه برای درخواستهایی که تا دهم و بیستم هر ماه به امور مشترکین برسد به ترتیب از شانزدهم آن ماه و اول ماه بعد آغاز می شود.
۲- هزینه اعلام شده بابت یک نسخه و یک نوع نشریه است.
۳- لطفاً رسیدهای پرداختی پستی را تا پایان مدت اشتراک نزد خود نگهدارید.
۴- در صورت تغییر نشانی، امور مشترکین را مطلع نمایید.
۵- تلفن های امورمشترکین موسسه ایران: ۸۸۴۱۵۸۶۶ و ۸۸۴۱۷۷۱۵ ساعت تماس (۱۶-۸) ، تلفکس: ۸۸۴۱۰۶۷۳
۶- برای تمدید اشتراک فقط کافیست بر روی فیش بانکی که اشتراک خود را نوشته و یا شماره ۸۸۴۱۰۶۷۳ فاکس و یا به نشانی فوق ارسال نمایید.
۷- نوشتن کدپستی دقیق الزامی است در صورت دادن اطلاعات نادرست و ناقص عواقب آن به عهده مشترک می باشد.
۸- مشترکین محترم می بایست شروع اشتراک و پایان اشتراک و همچنین کد اشتراک خود را به یاد داشته تا پیگیری امور مربوط به آنها آسان گردد.
۹- در صورت عدم دریافت نشریه در اولین روز اشتراک مراتب را به اداره مشترکین اطلاع دهید در صورت عدم اطلاع به منزله دریافت تلقی می شود.
۱۰- مشترکین محترم در صورت تمایل به تمدید مجدد می بایست ۱۰ روز قبل از اتمام تاریخ اشتراک فیش بانکی را به همراه کد اشتراک به اداره مشترکین فاکس و یا به نشانی فوق پست نمایند. در صورت عدم تمدید در فاصله تعیین شده به منزله انصراف از اشتراک در نظر گرفته می شود.
۱۱- مشترکین محترم می توانند همزمان با تکمیل فرم اشتراک به عضویت باشگاه خوانندگان روزنامه ایران درآیند و از مزایای آن استفاده کنند. در صورت تمایل موافقت خود را اعلام فرمایید. موافقم ☐ موافق نیستم ☐

اداره مشترکین - موسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران